

טופס סילבוס

שם הקורס בעברית: זהויות ואדריכלות

Identities and Architecture : שם הקורס באנגלית:

סמסטר ב תשע"ד

4 ש"ס

סוג המסגרת: סמינר

דואר אלקטרוני: estherg@post.tau.ac.il

שם המרצה: ד"ר אסתר גרבינר

טלפון: 036405556

שעות קבלה:

לפי תאום טלפוני מראש

תאור הקורס

הסמינר יעסוק בניתוח ובפרשנות המעשה האדריכלי כייצוגה של זהות ספציפית וואו כיוצרה. נדון בזהויות אינדיבידואליות, וקולקטיביות: חברתיות, תרבותיות, דתיות, מקומיות ואחרות. בין גורמי הזהות ייבחנו מרכיבי השתייכות לעומת מושג ה"אחר", בהשוואה או בקונפליקט. הביטויים האדריכליים ייבחנו הן בהיבטים פיזיים ותיפקודיים: מיקום, פרוגרמה, תכנית, חללים, קירוי, פתחים, חמרים, פרטים ועוד, והן בהיבטים תרבותיים: מקורות השראה, ציטוטים והצהרות: אסתטיות, אידיאולוגיות ואחרות, גלויות או סמויות. מקרי המבחן יילקחו מבתי העם אשר נבנו בארץ החל מסוף המאה ה-19.

The seminar will deal with the analysis and interpretation of architectural act as a representative of a specific identity or the very factor that creates identity. We shall discuss individual and collective identities, of social, cultural, religious and local nature. Among sources of identities, we shall study elements of belonging and the opposing idea of the other, either for comparison or as conflict. Architectural expressions will be examined both in their physical and programatic aspects, as location, plan, massing, materials, spaces, openings, details etc, and also in their cultural context, such as sources of inspiration, and hidden or open references to aesthetic or ideological aims. The case studies will be taken from the the Folk house and culture house architecture in Israel, since the end of the 19th century.

דרישות הקורס

השתתפות בכל הפגישות, בחירת נושא לעבודה מתוך רשימה מומלצת, הגשת ראשי פרקים וביבליוגרפיה ראשוניים, הגשת רפרט, הגשת עבודה סמינריונית.

מרכיבי הציון הסופי

ראשי פרקים וביבליוגרפיה ראשוניים – 15%; רפרט – 25%; עבודה סמינריונית – 60%. שלושת המרכיבים מותנים בנוכחות מלאה במפגשי הסמינר.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

בחלק הראשון של הסמסטר – יוצגו נושא הסמינר, מתודולוגיית המחקר ומקרי מבחן. בחלקו השני של הסמסטר – יקוימו הנחיות עבודה ומחקר בקבוצות תת-נושאויות קטנות. בחלקו השלישי של הסמסטר – יוגשו רפרטים ויקוימו דיונים ביקורתיים.

רשימת ספרות ראשונית, חלקית ונתונה לשינויים

(רשימת ספרות ספציפית תורכב לכל נושא עבודה בנפרד; עדכונים וכן רשימת כתבי עת וארכיונים רלוונטיים – באתר השיעור)

אבא, א. (1998). המאבק לעצמאות של האדריכלות הישראלית במאה ה-20, תל אביב משרד הביטחון-ההוצאה לאור.

אביגיל פז-ישעיהו, י. ג. (2006). הישג היסטורי בתמורותיו: ההתיישבות הקיבוצית והמושבתית 1910-1990 קריית שדה בוקר מכון בן-גוריון לחקר ישראל, המורשת והציונות בן-גוריון.

אגודת המהנדסים האדריכלים והמודדים (1940), עשרים שנות בניה, תל – אביב, ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל.

אטינגר, ע., קרן היסוד, et al. כפר נהלל: איך בונה קרן-היסוד כפרים חדשים בארץ-ישראל על אדמת הקרן הקיימת לישראל. (London), המשרדים הראשיים של קרן היסוד וקרן הקיימת לישראל.

אינגרסול, ר. (2009), מוניו גיתאי וינרויב, תל – אביב, בבל ומוזיאון תל – אביב לאמנות.

אניס רות, ב. ע. י. (תשנ"ד 1994). גנים ונוף בקיבוץ, משרד הביטחון ההוצאה לאור.

אפרת, צ. (2004). הפרויקט הישראלי: בניה ואדריכלות 1973-1948, תל אביב מוזיאון תל אביב לאמנות.

ארליק, א. (1987). לאופולד קרקאור. תל אביב.

בן-אברם, ב., ה. ניר, et al. (1995). עיונים בעליה השלישית: דימוי ומציאות. ירושלים, יד יצחק בן-צבי.

בן-ארצי, י. (תשמ"ח). המושבה העברית בנוף ארץ-ישראל 1882-1914. ירושלים.

חיוטין ב., ומ. (2010), אדריכלות החברה האוטופית. קיבוץ ומושב, ירושלים, מאגנס.

- טל, ע. (תשנ"ב 1991). דמותו הצורנית של הקיבוץ בהתהוותו: מקורותיה הרעיוניים והארכיטקטוניים-מהצעות המכלולים הראשונים ועד התגבשות כללי תכנונו. תל אביב
- מאיר-מריל, ע. (2000). אדריכלות, ב: מאה שנות תרבות. היצירה העברית בארץ-ישראל. א. אחימאיר and ה. באר. תל אביב, עם עובד, ידיעות אחרונות וספרי חמד.
- מגן, א. (1994). ששים שנה ל"הבונים" בגרמניה: דברים בהתכנסות של יוצאי תנועת "הבונים-נוער חלוצי" בגרמניה. אפעל, יד טבנקין.
- מצגר-סמוק, נ. (1996). בתים מן החול: אדריכלות הסגנון הבינלאומי בתל אביב: 1931-1948. תל אביב משרד הבטחון-ההוצאה לאור, קרן לפיתוח תל אביב.
- ענר, ז. סיפורי קיבוצים: סיפורם של ארבעים קיבוצים. תל-אביב, משרד הביטחון - ההוצאה לאור.
- פלד, ר. (2002). "האדם החדש" של המהפכה הציונית- השומר הצעיר ושורשיו האירופיים. תל אביב עם עובד.
- צור, מ. (2008 תשס"ח). לבנות בה ולהבנות בה: ספר שמואל מסטצ'קין: אדריכלות הקיבוץ המאוחד. תל אביב הקיבוץ המאוחד בסיוע מרדכי קריתי.
- קנט, א., א. אלון-רשף, (et al. 1993). מכלל: מודל רעיוני למבנה רב-תכליתי לשירותי חינוך וקהילה. תל-אביב, המכון לפיתוח מבני חינוך ורווחה.

Adiv, U. M. (1985). Richard Kauffmann (1887-1958). Das architektonische Gesamtwerk. Architektur. Berlin, Technische Universitaet. PhD.

Barclay, D. E. and E. D. Weitz (1998). Between reform and revolution: German socialism and communism from 1840 to 1990. New York, Berghahn Books.

Collectif, Ed. (1984). Architecture pour le peuple: Maisons du peuple, Belgique, Allemagne, Autriche, France, Grande-Bretagne, Italie, Pays-Bas, Suisse Bruxelles.

Esther Grabiner (2010). "Workers' Synagogues": Secularism and Religiosity in the "People's Houses" in Eretz-Israel; H. Taragan, N.Gal (Eds.); The Beauty of Japhet in the Tents of Shem, Studies in Honour of Mordechai Omer, Tel Aviv, p.547 - 563.

Ilyine, M. (1931). "L'architecture du club ouvrier en U.R.S.S." L'Architecture d'Aujourd'hui No. 8: 17-19.

Kauffmann, R. (1926). "Planning of Jewish Settlements in Palestine." The Town Planning Review XII (2): 93-116.

Khan-Magomedov, S. O. (1987). Worker's Clubs as centers of a new socialist culture. Pioneers of Soviet Architecture. The Search for New Solutions in the 1920s and 1930s. London: 434 - 458.

Klein R., Toulhier B. (dir.), (2009). Architecture de la culture, Actes du colloque, Docomomo.

Seban M. (1998). Lieux de Spectacle à Paris, Picard, Paris.

Sharon, A. (1976). Kibboutz + Bauhaus, an Architect's way in a New Land. Stuttgart/Tel Aviv.

חומר עזר נוסף

חמרי עזר שונים ובהם גם הנחיות לכתיבת העבודה הסמינריונית – באתר השיעור.